TÖRVÉNYLÁTÓ NŐK.

Írta: SEBESTYÉN JÓZSEF DR.

Nehéz harcot vívunk az élettel. A létért való küzdelem talpra állít mindekit. Férfit, nőt egyaránt. A nő a gazdasági életben épen olyan tényezővé vált, mint a másik nem. Hiába tagadják ezt azok, kik küzdenek a nő érvényesülése ellen. Hiába hunyják be szemüket a romantikusok. Akiknek fáj, hogy a nő lekerült ama bizonyos piedesztálról, hova évezredek helyezték.

De hagyjuk a romantikusokat. Majd belenyugszanak ebbe is. Amint belenyugodtak abba, hogy nem nyíllal lövöldözték halomra egymást, hanem ágyúval. Amint megnyugodtak abban, hogy nem ligetben, tölgyfa tövében, csermely partján áldoznak Hadúrnak, hanem a szentegyházban imádkoznak istenükhöz. Hanem a másik fajta emberrel fölvesszük a harcot. Érveiket a legerősebb, a megdönthetlen bizonyíték fogja semmivé tenni: az élet.

„Nem való a nő bírónak. Tapasztalata nincsen az életből, elfogult s könnyen általánosít.” Ez volt mindeddig a válasz arra, ha a nők a bírói pálya megnyitását követelték. Az elfogultságot és általánosítás hibáját teljesen önkényesnek, minden alap nélkül valónak tart-

juk. Azért nem is vitatkozunk róla. Hanem a a tapasztalat hiányával előhozakodni nem is igazságos, meg el is évült. Mert ugyan milyen és mennyi tapasztalata van annak az embernek, ki egész életét a tárgyalási teremben tölti el. Aki már önkénytelenül kategóriákba osztja az embereket, a foglalkozásában szerzett tapasztalatai alapján. Hát ilyen tapasztalatot a nő épen úgy szerezhet, mint a férfi.

A szakbíró nem tapasztalatai alapján ítél, hanem a törvényből. De még ha úgy volna, is, lehet ma már az mondani, hogy a nő, ki épen úgy kint van ma az életben, kevesebbet lát, mint a férfi?

Talán nem is a szakbírói pályát félnek a nő számára megnyitani. Hiszen erre most már a leggyöngébb érvet se találják. Hanem igenis azt nem akarják, hogy a nő esküdtbíró lehessen. Mert az esküdtbíróság a majdan kiélesedő harcban a két nem között hatalmas fegyver lesz a férfiak kezében a nők ellen.

Az esküdtszék mélyen belenyúl az életbe. A vádlottként előtte álló embert nem abból ítéli meg, amit általános elvekbe foglalva törvénykönyvnek neveztek el, hanem magát az embert nézi. A vádlott cselekményének lélektani motívumait vizsgálja s hatalma van arra, hogy felmentsen embereket, kiket a rideg törvény szerint a legsúlyosabb büntetés érne.

Két nagy előnye van az esküdtszéknek, – egyéb kisebb-nagyobb közt – amely minden modern államban szinte a közszabadság követelményei közé emeli. Az egyik az. hogy független s minthogy sok tagból állt nem könnyen befolyásolható. A másik, hogy tagjai olyan emberek, kik kint élnek az életben; ott ismerik meg embertársaikat. Viszonyaikat jobban ismerik, tetteik indító okát jobban megértik, mint a szakbíró, ki úgyszólván kizárólag a tárgyalási teremben él. Nagy hatalom van letéve tehát az esküdtszék kezébe. S ezt a hatalmat bármelyik percben fölhasználhatják a férfiak, ha harcra kerül a sor a másik nemmel.

Az intézmények csak odáig állnak fenn, míg védelemben részesülnek. Ha szabadon megsértheti, megtörheti bárki, rövidesen elpusztulnak. S mi sem könnyebb a törvénylátásnak, mint megrontani valamely intézményt avval, hogy nem bünteti az ellene vétkezőket. És eljöhet – amint hiszem is, hogy eljön – az az idő, mikor a hatalmának tudatára ébredt férfi csak azt az intézményt védi meg, mely neki tetszik, de teljes hatalommal eltöri azt, ami a nő védelmére van állítva·

Különben nem kell nagyon messze jövőbe kalandoznunk. A legeklatánsabb példát a mi korunkból hozhatjuk fel: házassági perekben csupán férfiak ítélnek s át is alakították a házasságot úgy, ahogy a férfiaknak tetszik. Csak úgy tessék-lássék módra vetettek kis jogot a nőnek is.

Ugyancsak szembeszökő tehát az igazságtalanság, hogy ilyen hatalom csak a férfiak kézében maradjon. De másrészt meg egyáltalában nem felel meg hivatásának az esküdtszék, ha csak férfiak ítélnek asszonyok felett is. Hogyan értheti meg a férfi azokat az erkölcsi és lelki motívumokat, melyek egy nőt arra indítanak, hogy a törvény parancsaival ellenkezésbe jusson?

Csak nő értheti meg teljesen azokat a tetteket, miket csak nő követhet el. Ez az el nem vitatható igazság számbelileg csak kevés súllyal, de jelentőség tekintetében kiáltóan járul ahhoz, hogy kitűnjék a mai rendszer igazságtalan volta.

Ébredjen föl mindenki, kinek fáj az igazságszolgáltatás szörnyű igazságtalansága: követelje mindenki a nő részvételét a törvénylátásban.